

Genomförda åtgärder för att höja kunskapsnivån i Tyresö kommun

Sammanfattning

Tyresö kommun har under 2006 höjt meritvärdena i skolår 9. I riket är det genomsnittliga meritvärdet 206,8. Tyresö skolors meritvärde varierar mellan 201,7 och 236,9. För samtliga skolor i kommunen ligger det genomsnittliga värdet på 212,8 och för de kommunala skolorna 213,5.

Av Södertörns kommuner har Tyresö de högsta meritvärdena och här kan vi också se den bästa utvecklingen de tre sista åren. Tyresö kommun ligger också över rikssnittet när det gäller andelen elever som nått målen i alla ämnen. (77 procent jämfört med 76 procent). 95% av eleverna i Tyresö är behöriga till gymnasiet. Rikssnittet ligger på 89%. Nykvarn (96%) och Tyresö är de som ligger högt över rikssnittet.

De goda värdena är anmärkningsvärda med tanke på att Tyresö har en låg total kostnad per elev. Endast Nynäshamn har en lägre kostnad i Södertörn. Skillnaden mellan högsta (Huddinge) och lägsta (Nynäshamn) kostnad per elev är 14 428 kronor. Detta innebär drygt 4,7 miljoner i en skola med 500 elever, vilket motsvarar ca 10 lärartjänster. När det gäller lärartätheten har Tyresö det sämsta värdet med 7,2 lärare per 100 elever. Rikssnittet är 8,5 lärare per 100 elever.

Tyresös skolor har under flera år aktivt arbetat för att höja kunskapsnivån och samtidigt utveckla lärarnas kompetens att kunna göra så likvärdiga bedömningar som möjligt. För att åstadkomma detta har det funnits flera forum för samtal om bedömning och betyg. Det har också genomförts annan kompetensutveckling på området.

Tyvärr kan vi nu ana att meritvärdena för 2007, kommer att bli betydligt sämre än vad de var 2006. Det är en tendens, som syns i hela landet och inte enbart i Tyresö. Tyvärr vet vi i nuläget inte vad det beror på. Förvaltningen kommer att följa utvecklingen både lokalt och nationellt.

Genomförda åtgärder

På samtliga skolor har särskild möda ägnats åt de elever som riskerar att inte nå godkänt betyg. Detta har skett genom till exempel speciallärarinsatser och kompetensutveckling av lärare i hur man kan anpassa undervisningen med dyslexi eller andra funktionshinder. Skolorna har också utvecklat sin förmåga att ge högpresterande elever större utmaningar. Detta har skett med hjälp av individuella utvecklingsplaner och arbete med matriser. Matriserna visar tydligt vilka krav som ställs för att få ett högre betyg. De hjälper också lärarna i bedömningen av elevernas kunskaper och skapar en förståelse hos elever och föräldrar om vad det är som bedöms.

\\\\web02\\inetpub\\tyreso.yourvoice.se\\work\\barn\\2007-09-19\\Dagordning\\Bilagor\\§ 73 bilaga 2 Genomförda åtgärder för att höja kunskapsnivån i grundskolorna.doc

Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Webbsida
135 81 TYRESÖ	Sunnangränd 4	+46 8 5782 9100	+46 8 5782 9200	barn-utb@tyreso.se	www.tyreso.se

På samtliga skolor har det också skett ett grundläggande arbete med att tydliggöra mål och betygskriterier. I kommunövergripande ämnesgrupper har pedagoger tillsammans tolkat läroplanen och jämfört elevarbeten för att försöka åstadkomma likvärdiga bedömningar. Även när de gäller bedömningar av de nationella proven samverkar lärare för att göra bättre bedömningar. Dalskolan har en modell där lärare i samverkar kring rättning och bedömning, oavsett om man undervisar i skolår 9 eller i andra skolår. Våren 2007 har skolorna samarbetat två och två vid rättning av de nationella proven. Nedan följer några korta rader kring varje skolas prioriterade utvecklingsområden.

På Kumla skola har de så kallade stugorna använts för att hjälpa elever till fördjupade kunskaper. Många gånger nöjer sig elever med VG och skolan har genom stugverksamheten försökt uppmuntra eleverna att satsa på ett högre betyg. Dalskolan, Forellskolan och Strandskolan genomför screening i matematik och/eller svenska för att fånga upp elever i behov av särskilt stöd. Eleverna tränas sedan på sina specifika problem i dessa ämnen.

Många skolor har studiestödstimmar, som kan vara endera frivilliga eller obligatoriska. Skolorna försöker också att renodla sitt uppdrag och tar hjälp av till exempel ”Mobila Teamet” när det gäller sociala problem.

Strandskolan har under läsåret arbetat med en samordning av speciallärar- och elevassistentresurserna. Det har resulterat i ”Oasen”, som är speciella lokaler för undervisning i liten grupp till de elever som behöver stöd i sin undervisning vissa timmar i veckan. Även Nyboda skola har stöd till elever i sin ”oas”.

Dalskolan har en ”studio” dit alla som vill får gå vissa tider i veckan. Det kan vara elever som satsar på MVG eller elever som behöver hjälp för att klara G.

Flera skolor har deltagit kompetensutveckling kring betyg med bland andra Per Måhl och Jan-Olof Norell.¹

Forellskolan hade låga meritvärden läsåret 2005-2006. Detta beror delvis på ett förändrat elevunderlag med många elever i behov av särskilt stöd, både beträffande inlärning och beträffande social situation. Forellskolan försöker dock fånga upp eleverna i skolår 6 och ge stöd i form av bland annat specialpedagog. Forellskolan har också inrättat en kommunövergripande grupp för elever med sociala samspelssvårigheter. Ett stort arbete på Forellskolan har varit att kvalitetssäkra utvecklingssamtal och uppföljningar. Det pågår också ett utvecklingsarbete tillsammans med Nyboda skola, vad gäller bedömningar och betyg.

Nyboda skola hade höga meritvärden 2006. En förklaring till detta kan vara att de elever som då lämnade skolår 9, under hela sin ”högstadietid” haft tillgång till den specialpedagogiska enheten Oasen. Den pedagogiska personalen har också haft pedagogiska eftermiddagar, då de studerat läroplansmålen och tydliggjort strävansmålen i varje ämne.

---

¹ Jan-Olof Norell är konsult och arbetar åt Lärarfortbildning AB. Per Måhl är föreläsare och konsult, som under många år arbetat med bl a betygsfrågor.

Fornudden, Hanviken, Sofieberg och Kumla har samverkat för att höja kvaliteten i fritidshemmen. Lars Andersson har lett arbetet. Hanviken, Bergfoten, Fornudden och Sofieberg har också samarbetat kring mål och bedömning. Helena Moreau och Steve Wretman² har varit ledare för detta arbete.

Njupkärrs skola har haft fortbildning och utvecklat arbetssätten genom LIP, lösningsinriktad pedagogik, samt genom fortbildning i matematik.

Krusboda skola har också valt att satsa på matematiken och har byggt upp en matematikverkstad för att utveckla de praktiska, konkreta inslagen i matematik. Skolan har också deltagit i satsningen på NTA – natur och teknik för alla tillsammans med Stimmets, Njupkärr och Strand.

Tyresö skola har ägnat mycken tid åt de individuella utvecklingsplanerna och processen kring dessa med tolkningar av kursplanemål och gemensam syn på kunskap. På skolan har det också bildats en arbetsgrupp för att förbättra elevernas arbetsro.

Även Fårdala skola har koncentrerat utvecklingsarbetet kring de individuella utvecklingsplanerna, men de har också ägnat sig åt utveckling av profilen ”idrott och hälsa”. Andra utvecklingsområden har varit elevernas delaktighet och samsyn inom enheten.

På Stimmets skola har ”utomhuspedagogik” och ”rörelse i skolan” varit de viktigaste utvecklingsområdena under en längre tid. Personalen har fått kompetensutveckling och nu är både utomhuspedagogik och rörelse i skolan schemalagda. Utomhuspedagogik finns på schemat en timme varje vecka och rörelse 30 minuter varje dag.

KUST-gruppen - Kunskaper, Utveckling, Styrdokument i Tyresö kommun

KUST-gruppen består av ett antal skolledare från grundskolan, två verksamhetschefer och två utredare, varav en från gymnasiet. KUST-gruppens uppdrag är att bevaka vad som sker nationellt när det gäller bedömning och betyg genom att ingå i ett nationellt nätverk. Den ska också ordna erfarenhetsutbyte kring de nationella proven i Tyresö kommun. Andra uppgifter är att hitta och delge rektorsgruppen goda exempel från andra kommuner, att aktivt ta del av statistik och resultat i syfte att utveckla och förbättra, samt att medverka till framtagandet av Resultatboken. KUST-gruppen ska också samordna och utveckla arbetet med matriser i Tyresö kommun. I kommunen finns också ett antal grupper och pågående utvecklingsarbete, som har anknytning till KUST-gruppen. Dessa grupper redovisas i följande avsnitt.

Sammanställning av grupper och utvecklingsarbeten med anknytning till KUST

Nedan ges en sammanställning i bokstavsordning av samtliga de grupper som framkommit i kartläggningen. Indelningen i *Förvaltningsinitierade* respektive *Verksamhetsinitierade* är aningen förenklad. Sannolikt finns det grupper i sammanställningen som har benämnts olika av skilda rektorer och därför tangerar varandra. En del grupper har funnits länge och andra är nytilkomna.

---

² Helena moreau och Steve Wretman arbetar som föreläsare och konsulter hos Fortbildningsförlagen. De är också redaktörer för Grundskoletidningen.

Förvaltningsinitierade

Arbetslagsutbildningen.

Denna utbildning är kopplad till Lärarhögskolan och vårt arbete med lärarstudenter. Utbildningen syftar till att personerna i ett arbetslag ska ha en gemensam grundsyn i vissa grundläggande frågor, som rör skolans uppdrag och innehåll.

Fritidshem i samverkan

Fritidshemmen i Tyresö har på olika sätt samarbetat för att stärka och utveckla fritidshemsverksamheten. Helhetsperspektivet på barns utveckling ingår i utvecklingsarbetet.

Genusprojekt BoU Tyresö kommun

Flera projekt och nätverk finns för att höja medvetenheten om genus och förhållningssätt. Det finns en kommunövergripande genuspedagog, som arbetar på 25% med dessa frågor.

Grön flagg

Miljöarbete på flera skolor

Införande av Skolportalen.

Under året har flera olika arbetsgrupper arbetat med införandet av Skolportalen. I samband med detta har det uppstått många pedagogiska diskussioner ute på skolorna i de olika arbetsgrupperna.

IT-gruppen

En kommunövergripande grupp för att ta reda på behovet av kommungemensamma licenser för pedagogiska program.

Kompetensutveckling i Matematik genom MSU

Deltagande i nätverk med andra kommuner för kvalitetsutvecklare i matematik

Kompetensutveckling i matematik genom Lärarhögskolan

Ca 25 lärare för elever i skolår 1-5 har under året läst en 5 poängs kurs i matematik. Kursen har varit inriktad på praktisk matematik.

Kravnivåer

Fortsatt arbete med gemensamma kravnivåer för förskolan, svenska, engelska och matematik

Kvalitetsgarantier

Finns för olika områden från förskola till och med gymnasiet

Lus-gruppen

En grupp som diskuterat de olika LUS-punkterna (Läs- och skrivutvecklingspunkter med olika skalsteg och nivåer) och tagit fram texter, som kan användas på de olika nivåerna i LUS.

MUST

Gemensamma kravnivåer i matematik. Revidering av tidigare arbete pågår.

Mål och bedömning – IUP

Genom att det lagstiftades om individuella utvecklingsplaner så har samtliga skolor arbetat mycket kring hur dessa ska utformas och vad de ska innehålla.

NTA – natur och teknik för alla

En satsning på naturvetenskapliga ämnen och teknik i samverkan med Vetenskapsakademien och Ingenjörsvetenskapsakademien.

NTA-lådor med material för experiment och kompetensutveckling för lärare. Fyra skolor har varit pilotskolor. Tanken är att alla skolor så småningom ska delta i NTA.

Pedagogforum

Pedagogisk utveckling för förskollärare genom nätverksarbete, studiebesök och fortbildning.

Resultatboken

En sammanställning av resultaten på de nationella proven, betyg, resultat på PRIM-gruppens mattetest, samt resultat av läsundersökningar via högskolan i Kalmar

Samverkan mellan grundskolans 6-9 rektorer och gymnasieskolan

Regelbundna möten äger rum en gång per månad. På dessa möten diskuteras övergångar till gymnasiet, kunskapskrav, gemensamma projekt, bedömning och betygsättning med mera.

Skolledarmöten

Möten under ledning av förvaltningschef eller verksamhetschefer, där verksamhetsutveckling ofta diskuteras.

Språkgruppen

En grupp i förskolan, som har arbetat kring barnens språkutveckling

Stadieövergångar

Kommungemensamma dokument för övergången förskola till skola och grundskola till gymnasium.

Styrgrupp Fritidshem

Planerar den stora satsning som gjorts under året för fritidshemspersonalen.

Trygghet i skolan

Arbete på alla skolor med handlingsplaner för att motverka mobbning och annan kränkande behandling

Våga Visa

Samverkan om utvärdering, där Ekerö Salem, Tyresö, Värmdö, Nacka, Sollentuna, Upplands Väsby och Värmdö deltar. I arbetet ingår fyra delområden: observationer, självvärderingar, kundundersökningar, samt tester och prov.

Värdkommunskapet

Nätverkssamarbete mellan Tyresö, Sigtuna och Solna i samarbete med Myndigheten för skolutveckling

Åtgärdsprogram

Föra att kvalitetssäkra åtgärdsprogrammen och skapa ett likartat dokument i våra skolor, så har en arbetsgrupp under året arbetat fram ett förslag till hur åtgärdsprogram ska göras.

Ämnesdagar

Lärare från olika skolor träffas och samtalar kring betyg och bedömning, gemensamma kravnivåer, matriser, styrkort med mera.

Verksamhetsinitierade

Antirasistiskt arbete

En grupp lärare och skolledare från 6-9, som haft i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur skolan ska agera för att motverka antirasistiska grupper

EQ-arbete

Emotionell intelligens

Genusgruppen Nätverk

Flera nätverk som leds av genuspedagogen Lotta Strand

Handslaget

Samarbete med Korpen för att få de ungdomar, som inte är intresserade av idrott, att prova på olika idrottsaktiviteter

Jämställdhetsarbete i alla verksamheter.

Ett mål för alla skolor, förskolor och fritidsgårdar är att bli mer medvetna om genuskillnader och arbete för att motverka sådana

Jämställdhetsprojektet

Samtliga skolor arbetar för ökad jämställdhet i personalgrupperna.

Kunskapscentrum

Ett regionalt nätverk för fritidsgårdar med deltagare från olika kommuner och stadsdelar i Stockholms stad och län.

Likvärdig bedömning

Kompetensutveckling med Per Måhl gavs till ca 25 lärare, som sedan arbetat vidare med kollegorna på respektive skola.

Skolorna i år 5 och 9 samverkar kring bedömningen av de nationella proven och för att skapa likvärdighet i betygsättningen.

Livsviktigt

Social och emotionell träning som schemaläggs

Läsutveckling

Alla skolor genomför ”lusning” och arbetar med Bo Sundblads läsutvecklingsschema. I skolår 6 sammanställs alla skolors resultat

Läs- och skrivsvårigheter, utredningsmodell

Utvecklingspedagogerna i svenska har arbetat fram en modell för att upptäcka och arbeta med läs- och skrivsvårigheter. Alla F-9 skolor har varit remissinstanser. Utkastet har bearbetats utifrån inkomna förslag.

Matematik (förskola-skolår 9)

En medveten satsning i kommunen för att höja kunskapsnivån i matematik. Alla skolor har arbetat på sitt sätt, men de gemensamma kravnivåerna och läroplanen ligger till grund för arbetet.

Matrisgruppen

Lokal grupp på Strandskolan som arbetat med kvaliteten på matriserna där. En av Barn- och utbildningsförvaltningens utredare har jämfört matriser från olika skolor i syfte att nå en likvärdighet inom kommunen.

Nacka nätverket för fritidsgårdar

Samverkan mellan sex kommuner för att utveckla fritidsgårdsverksamheten, bland annat med pengar från Ungdomsstyrelsen.

Nattpolare

Äldre ungdomar som är ute på kvällar och helger i syfte att stödja yngre kamrater.

Olika inlärningsstilar

Många skolor arbetar med att utveckla undervisningen utifrån teorin om ”de sju intelligenserna”

Observatörsgruppen

Våga Visa – samarbete med andra kommuner för att höja kvaliteten i skolorna

Pedagogisk grundsynkurs

Arbetslagsutbildning om 2 poäng, som genomförs för alla arbetslag på skolor som tar emot lärarkandidater.

Pilotarbetslag när det gäller IUP på skolportalen.

Några arbetslag har prövat att göra IUP i Skolportalen. Detta har sedan använts vidare i arbetet med Skolportalen.

Profilklasser

Profilklasser i idrott, musik, fotboll, teater och matematik/naturorienterade ämnen till vilken alla barn i kommunen kan söka i år 6 (år 4 för musikklass)

Rektorsnätverk

F-5 rektorerna och 6-9 rektorerna träffas i två olika nätverk, där inte förvaltningschef eller verksamhetschefer deltar.

Samverkan kring IUP

Samverkan mellan några skolor för kvalitetssäkring av processen kring de individuella utvecklingsplanerna. Gemensam fortbildning ingår.

Storyline

Ett arbetssätt, som integrerar flera olika ämnen och där eleverna löser ett ”problem” med verklighetsanknytning.

Strävan mot likvärdighet

Gemensamma kravnivåer, gemensamma ämnesmöten där man diskuterar bedömning och betyg. Skolor samverkar kring rättning av de nationella proven. Kommunövergripande möten inför de nationella proven i år 5.

Svenska som andra språk

Det har gjorts en utredning om framtida organisation av undervisningen i svenska som andra språk. Förändringen innebär ett bättre mottagande och en bättre integrering av våra invandrade elever.

Temarevideringsgruppen

Lokal grupp på Strandskolan som arbetat med revidering av skolans teman

"Tjej eller kille tillsammans för en jämställd skola".

Projektet är ett samarbete med Länsstyrelsen

Utvecklingsprojekt för fritidsgårdar i Tyresö kring delaktighet och inflytande

Fritidsgårdarna i samarbete med en utredare undersöker starka sidor och förbättringsområden, vad gäller delaktighet och inflytande.

Utveckling av synen på kunskap och bedömning, samt utarbetande av individuella utvecklingsplaner.

Diskussioner kring kärnkompetenser, utarbetande av så kallade styrkort där kärnkompetenser, verktyg och fakta identifieras med hjälp av ämnets kursplan.

Kommande utvecklingsarbeten

Som tidigare nämnts så kommer arbetet med NTA att fortsätta så att alla skolor blir delaktiga i arbetet med NTA-lådorna. Vi kommer också under läsåret 2007-2008 att utveckla ett samarbete med näringslivet. I dag är detta ett eftersatt område i Tyresö kommun, men det vill vi förändra. NTA kan även vara ett samverkansområde mellan kommun och näringsliv.

Satsningen på matematik fortsätter och det är en strävan att alla skolor ska ha matematikverkstäder för att utveckla konkreta och praktiska moment i matematiken i hela grundskolan.

Arbetet med elevernas digitala kompetens kommer att intensifieras under perioden 070820-081231. En IT-pedagog kommer att genomföra ett utvecklingsarbete i samtliga våra skolor under den tiden..

Vi avser också att utveckla pojkarnas läslust och läsförmåga, parallellt med ett utvecklingsarbete inom matematik, naturorienterade ämnen och teknik för flickor. Statistik visar att pojkar har sämre resultat inom läsning och att alltför få flickor väljer natur och teknik på gymnasiet.

I och med höstterminens start ska Skolportalen fungera. Införandet av skolportalen medför en ökad öppenhet och information till vårdnadshavarna. Att den individuella utvecklingsplanen finns i Skolportalen ställer krav på kontinuerlig dokumentation, tydlighet i målformulering, genomarbetade samtalsunderlag med mera. Detta medför i sin tur att varje skola måste diskutera kring betyg och bedömning.

Kommunen deltar även i ett kvalitetsbristkostnadsprojekt tillsammans med andra kommuner. För Barn- och utbildningsförvaltningens del innebär det att vi gör en översyn av kostnaderna för elevassistenter och funderar över om det är det bästa sättet att använda dessa pengar. Kanske ska de elever som har assistent få stöd i annan form? Projektet ska redovisas i oktober-november 2007.

Avslutningsvis menar jag att det i Tyresös skolor pågår mycket utvecklingsarbete och åtgärder för att höja kunskapsnivån, allt är säkert inte nämnt i denna rapport. Tyvärr anar vi dock att resultaten för 2007 inte kommer att uppvisa samma goda utveckling, som hittills. Detta kommer bland annat att redovisas i nästa resultatbok, när all statistik är klar.

Monica Hedlund
verksamhetschef